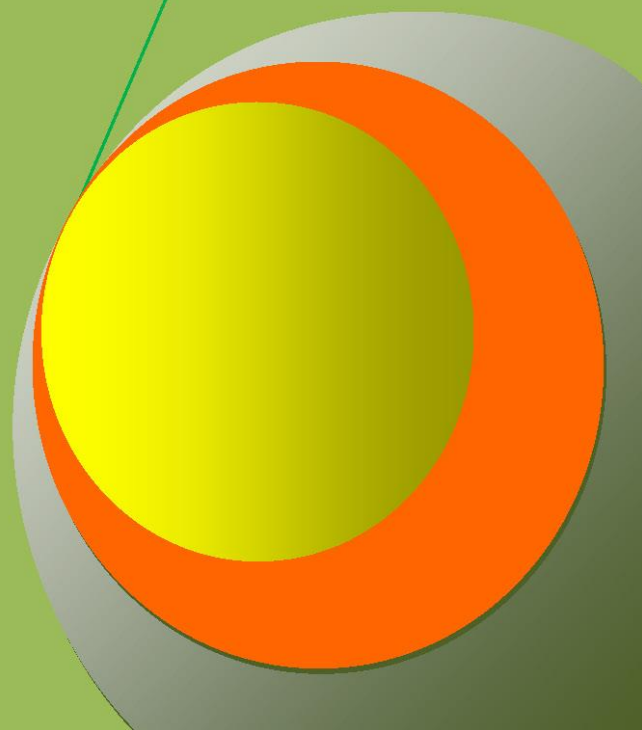

POROČILO O DELU ZDRAVIH ŠOL V ŠOLSLEM LETU 2017/2018

POROČILO O DELU ZDRAVIH ŠOL V ŠOLSLEM LETU 2017/2018

POROČILO O DELU ZDRAVIH ŠOL V ŠOLSLEM LETU 2017/2018

Avtor:
Nina Scagnetti

Izdajatelj:
Nacionalni inštitut za javno zdravje, Trubarjeva 2, Ljubljana

Oblikovanje:
Andreja Frič

Elektronski vir:
www.nijz.si

Kraj in leto izdaje
Ljubljana, december 2018

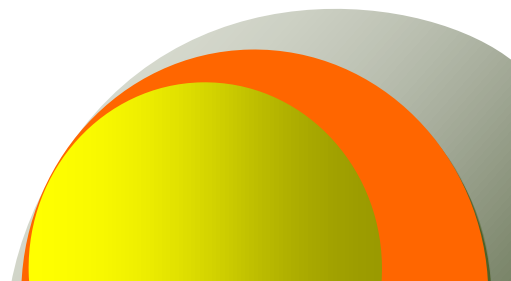
Publikacija ni lektorirana.

Uporaba in objava podatkov v celoti ali deloma dovoljena le z navedbo vira.

Strokovni pregled
Mojca Bevc

VSEBINA

POVZETEK KLJUČNIH UGOTOVITEV	4
UVOD	5
POROČILO O DEJAVNOSTIH ZDRAVIH ŠOL.....	6
REZULTATI Z INTERPRETACIJO	8
1. NALOGE NASTALE NA ŠOLAH.....	8
1.1 Vsebina nalog.....	8
1.2 Ciljne populacije	13
1.3 Izvajalci.....	14
1.4 Trajanje nalog	15
1.5 Metode in oblike dela.....	16
1.6 Rdeča nit	17
1.7 Celostna šolska politika zdravja v šolskem okolju in delovanje šolskega tima	18
2. EVALVACIJA	19
2.1 Ocena uspešnosti nalog nastalih v šolah.....	19
2.2 Kako z nalogami nastalimi v šolah naprej?.....	21
3. NIJZ PROGRAMI IN PRENOSI Z REGIJSKIH SREČANJ	21
3.1 Programi s področja duševnega zdravja in druge predstavljene vsebine	21
3.2 Ocena uspešnosti izvedenih NIJZ programov in predstavljenih vsebin	23
3.3 Kako z NIJZ programi in predstavljenimi vsebinami naprej?.....	23
POMEMBNI DOGODKI V ŠOLSKEM LETU 2017/2018 IN PREGLED DEJAVNOSTI PO REGIJAH	25
REGIJE V ŠTEVILKAH (DELEŽI V %)	27
VPRAŠALNIK – NAČRTOVANJE IN EVALVACIJA NALOG ZDRAVIH ŠOL 2017/2018....	31

POVZETEK KLJUČNIH UGOTOVITEV

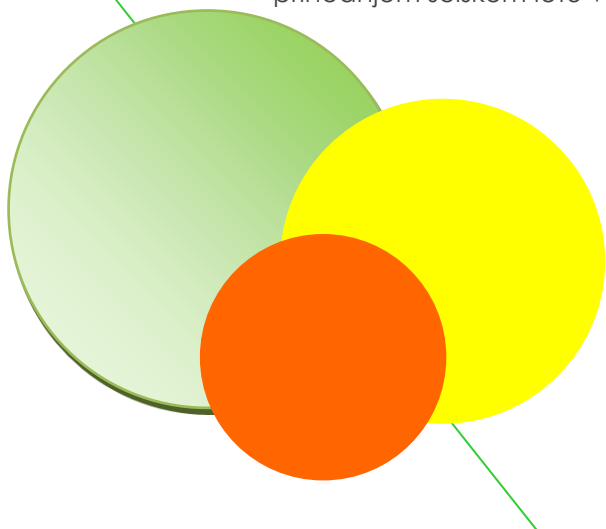
V šolskem letu 2017/2018 je v spletni aplikaciji 1KA o izvedbi svojih dejavnostih poročalo 321 osnovnih in srednjih šol, šol s prilagojenim programom ter dijaških domov in posebnih zavodov, vključenih v Slovensko mrežo zdravih šol. Na koncu šolskega leta so timi **evalvirali** izvedbo **3478 nalog** oziroma v povprečju vsaka institucija skoraj 11 dejavnosti, od tega 2282 nalog nastalih na šolah in 1196 dejavnosti, ki so jih v svojo šolsko prakso prenesli s poenotениh in vsebinsko sistematično zastavljenih **regijskih srečanj**, s **tremi izdelanimi programi s področja duševnega zdravja: Izboljševanje duševnega zdravja v šoli, To sem jaz! in Ko učenca stresa stres ter drugih vsebin s področja duševnega zdravja, spolnosti, prehrane in gibanja.**

Najbolj intenzivno so se šole posvečale dejavnostim za **krepitev duševnega zdravja, spodbujanje telesne dejavnosti, utrjevanje zdravih prehranskih navad in zdravega življenjskega sloga nasploh, si prizadevale za varovanje okolja in skrbele za medgeneracijsko sodelovanje.**

Največ nalog so tako v osnovnih kot v srednjih šolah izvedli učitelji sami; pri čemer so največkrat uporabili metodo praktičnega dela, najpogosteje pa so jih namenili učencem in dijakom, Velika večina šol je med svoje dejavnosti vključila področje rdeče niti na temo duševnega zdravja, prehrane in gibanja.

Več kot polovica vseh nalog nastalih v šolah (51,7 %), je potekala celo leto in velika večina jih je bila izvedenih (zelo) uspešno. Skoraj polovico ocenjenih nalog bodo v šolah ob ponovni izvedbi nekoliko spremenili ali dopolnili, več kot tretjino nalog pa nadaljevali ali jih ponovili v obstoječi obliki. Velika večina Zdravih šol (75 %) ima celostno šolsko politiko zdravja vključeno v vzgojni in letni delovni načrt. V več kot polovici šolskih timov Zdravih šol so dejavni le notranji člani tima Zdrave šole, v več kot tretjini pa so dejavni vsi, torej tudi zunanji predstavniki tima Zdrave šole. Večina timov se sestaja dvakrat ali trikrat letno.

Tudi prenos NIJZ programov in predstavljenih tem so izvajalci v veliki večini ocenili kot (zelo) dober, z izvedbo 70 % vseh teh nalog bodo nadaljevali v prihodnjem šolskem letu v nekoliko spremenjeni ali dopolnjeni obliki.

UVOD

Slovenska mreža zdravih šol od šolskega leta 2016/2017 povezuje že 375 izobraževalnih ustanov. Predlani je o svojih dejavnostih poročalo 86 %, lani pa 82 % Zdravih šol. V šolskem letu 2017/2018 je obrazec za evalvacijo izvedenih dejavnosti v okviru Zdravih šol izpolnilo 321 (86 %) vodij šolskih timov Zdravih šol, to je 270 od 301 osnovnih šol, 43 od 63 srednjih šol, 7 od 11 vključenih dijaških domov ter 1 poseben zavod.

O dogajanjih na šoli v petindvajsetem letu delovanja mreže je torej poročal velik delež vodij šolskih timov, ob čemer je treba poudariti, da tako visoke odzivnosti s strani šol ne bi dosegli brez visoko profesionalnega in osebnega prizadevanja regijskih koordinatorjev Zdravih šol z vseh devetih območnih enot Nacionalnega inštituta za javno zdravje. Ti namreč organizirajo strokovna srečanja vodij šolskih timov Zdravih šol, vezana na promocijo zdravja v šolskem okolju in s stalnim osebnim stikom skrbijo, da pedagoški in drugi delavci na šolah v njihovi regiji najdejo motivacijo za delo v okviru Zdrave šole in se nenehoma strokovno izpopolnjujejo.

POROČILO O DEJAVNOSTIH ZDRAVIH ŠOL

obsega evalvacijo programov oziroma nalog s področja promocije zdravja na 321 šolah od skupno 375, med katerimi pa 17 šol v šolskem letu 2017/2018 ni aktivno sodelovalo v programu in imajo status mirovanja.

Pri **analizi evalviranih nalog** nas je zanimalo:

- Koliko učencev in dijakov obiskuje Zdrave šole in koliko učiteljev na njih deluje?
- Katere NIJZ programe in na regijskih srečanjih predstavljene vsebine so aktivni člani prenesli v svoje Zdrave šole?
- Koliko učencev, učiteljev in staršev so dosegle izvedene dejavnosti?
- Kako ocenjujejo izvedbo teh programov in vsebin ter kaj nameravajo z njimi v prihodnje?
- katerim vsebinam so se Zdrave šole ob že ponujenih programih in vsebinah še posvečale?
- Komu so bile te dejavnosti v okviru promocije zdravja v šolskem okolju namenjene?
- Kdo je posamezne naloge, akcije in projekte izvajal?
- Kakšen je bil časovni obseg izvedenih nalog?
- Katere metode so izvajalci nalog pri tem uporabili?
- Kaj z izvedenimi nalogami v zvezi s promocijo zdravja nameravajo v prihodnje?
- Kaj so razlogi za uspešno izvedbo nalog?
- Ali imajo oblikovano celostno šolsko politiko zdravja v šolskem okolju?
- Ali na šolah timi Zdravih šol delujejo aktivno in če da, kako pogosto se sestajajo?
- V katere druge mreže je posamezna šola ob tem, da je Članica Slovenske mreže zdravih šol, še vključena?

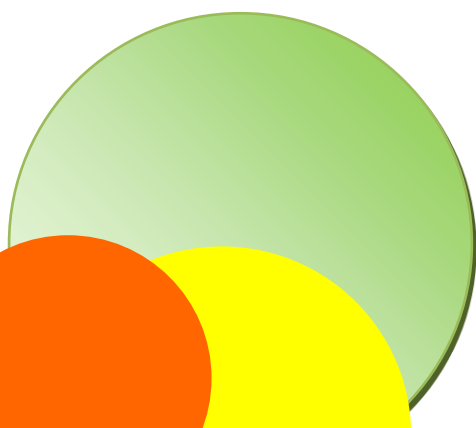
Evalvacija opravljenih nalog

Sistematično pridobljeni podatki so od samih začetkov delovanja Slovenske mreže zdravih šol osnova za ugotavljanje, v kakšni meri so bili zastavljeni cilji realizirani. Od šolskega leta 2014/2015 podatke o dejavnostih Zdravih šol namreč vnašajo neposredno vodje šolskih timov Zdravih šol (ali njihovi sodelavci), preko spletne aplikacije 1KA (<https://www.1ka.si/>). Vključno s šolskim letom 2016/2017 je zbiranje podatkov potekalo ločeno za načrtovanje in evalvacijo, obrazca sta bila tudi vsebinsko nekoliko spremenjena v primerjavi s prejšnjimi leti, ker smo vanju želeli vključiti nekatere nove podatke o dejavnostih šol, nekatere pa smo iz njih izločili. V šolskem letu 2017/2018 pa sta načrtovanje in evalvacija prvič združena v enem obrazcu. Poročevalcem z nekaterih šol se elektronski obrazec kljub natančnim spremljajočim navodilom za vnašanje podatkov še vedno zdi nepregleden in nezanesljiv, večina med njimi pa ga je osvojila relativno hitro. Učitelji, ki so imeli tehnične težave, ob tem navajajo, da:

- v programu 1KA niso zasledili povratne informacije, da je bil obrazec pravilno izpolnjen in poslan;
- nimajo vpogleda v izpolnjen obrazec, saj natisnjena oblika ni okolju in uporabniku prijazna, aplikacija je nezanimiva in manj pregledna kot prejšnji tabelarni obrazci;
- vsak član tima Zdrave šole sam vnaša svoje naloge in ne vodi šolskega tima vseh nalog skupaj;
- Večino dosedanjih pripomb in lastnih opažanj smo upoštevali pri združenem obrazcu za načrtovanje in evalvacijo dela za šolsko leto 2017/2018.

Obdelava podatkov

Podatke o izvedenih nalogah smo iz programa 1KA izvozili v program Excel, v katerem so jih regijski koordinatorji Slovenske mreže zdravih šol s pomočjo svojih sodelavcev na območnih enotah vsak za svojo regijo prečistili. V nadaljevanju smo predstavniki nacionalni tim Slovenske mreže zdravih šol ločeni bazi uvozili v program SPSS (IBM SPSS Statistics, Version 21) ter v njem naredili osnovne statistične obdelave.

REZULTATI Z INTERPRETACIJO

1. Naloge nastale na šolah

1.1 Vsebina nalog

Za šolsko leto 2017/2018 je Nacionalni inštitut za javno zdravje podatke o evalvaciji posredovalo 321 instituciji, to je 86 % od vseh vključenih v Slovensko mrežo zdravih šol: 270 osnovnih šoli (skupaj s šolami s prilagojenim programom), 43 srednjih šol in 7 dijaških domov ter en poseben zavod. Te Zdrave šole so bile učno okolje za **130624 učencev in dijakov**, in delovno okolje za **14127 učiteljev**.

Iz prvotne baze je bilo v evalvaciji ob pregledu podatkov treba zaradi poročanja več oseb iz ene same šole nekatere ponavljajoče se zapise zbrisati ali ustrezno združiti delne zapise, s katerimi posamezni poročevalci niso zajeli aktivnosti cele šole. Skupno so vodje timov Zdravih šol in njihovi sodelavci v okviru Slovenske mreže zdravih šol ob koncu šolskega leta 2017/2018 **evalvirali 3478 različnih nalog** (od tega **2282 lastnih nalog** ter **1196 prenosov NIJZ programov in vsebin**). Z evalvacijo smo ločeno spremljali prenos NIJZ programov in na regijskih srečanjih predstavljenih vsebin. V povprečju je torej vsaka dejavna Zdrava šola evalvirala 11 izvedenih nalog. Ob tem pa je treba opozoriti, da samo iz števila izvedenih nalog ne moremo sklepati o tem, kako dejavna je bila posamezna šola, saj so naloge različno vsebinsko in časovno obsežne ter izvedbeno zahtevne, poleg tega pa je med njimi velika razlika v velikosti ciljnih populacij, ki jih pokrijejo. Pri tem so bila vsebinska področja promocije zdravja različno močno zastopana. Še posebej priljubljene vsebine med načrtovanimi nalogami so bile:

- Krepitev **duševnega zdravja** z NIJZ projekti Izboljšanje duševnega zdravja, To sem jaz – verjamem vase, Ko učenca stresa stres, Izboljševanje duševnega zdravja, pa tudi projekti Zdravje skozi umetnost in Motnje hranjenja, Mediacija, Drugačni, pa vendar enaki, ki jih izvajajo vsa leta, osveščanje o pomenu spanja za dobro koncentracijo in vzdrževanje primerne telesne teže, razvijanje pozitivne samodiscipline, ves mesec namenjen pisanju zahvalnih pisem in pozitivnih misli, ki so jih učenci naslovili drug na drugega, na učitelja ali starša, sproščanje na blazinah v hodniku lepih misli, vključevanje čuječnosti v vsakodnevne obveznosti učencev, učiteljev in staršev, igranje miselnega domina med prostim časom, uporaba posebnih didaktičnih pripomočkov za udeležanje kreativnega potenciala učencev, vključevanje spoznavanja odnosov in čustev med spoloma v dejavnosti festivala Igraj se z mano, tematski roditeljski sestanki za starše, predavanja o samostojnosti otrok ali starševski večeri pod vodstvom svetovalne delavke in zunanjih strokovnjakov,

izvedba delavnice Dijaški forum pod vodstvom psihologinje, skrb za zdrave odnose med učitelji v kolektivu z neformalnim druženjem ob jogi, bowlingu in drugih športnih dejavnostih ali med team buildingom.

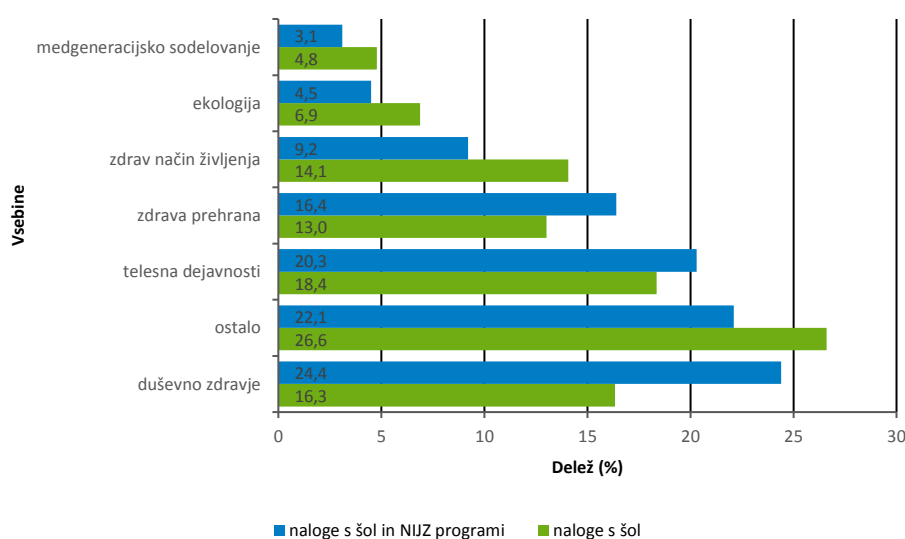
- Spodbujanju **telesne dejavnosti** otrok in odraslih je bil namenjen NIJZ projekt Več gibanja, tradicionalna programa Zlati sonček in Krpan pod okriljem Športa mladih, s katerima so pridobivali gibalne sposobnosti, krepili športno disciplino in osvajali vedenjska pravila, pridružili so se akciji Slovenija, razgibaj se!, s katero so promovirali gibanje med dijaki, izvajali Minute za zdravje, da so učenci aktivno preživljali odmore, skrbeli so za zdravo hrbtenico in pravilno držo otrok, vsak mesec so učenci in starši krenili na pohod in se tam učili tudi orientacije, pa tudi sicer je delovala planinska šola, na delavnicah so učenci spoznavali različne borilne veščine, v okviru pouka so vpeljali gibanje z metodo Fit pedagogika Barbare Konda, med podaljšanim bivanjem pa igrali tenis, prirejali nogometne urice, obeležili so evropski teden športa, tekli za podnebno solidarnost, obiskovali plavalni krožek, se učili plezati, v šolo prihajali peš, umirjali so se z jogo, med plesom pridobivali tudi socialne veščine, tekmovali na Mini olimpijadi ali Igrah na snegu, učitelji pa so se preizkusili v hoji na 2 km, odšli s kolesi na poletni izlet, izvajali različne raztezalne vaje ter tedensko hodili na vodene ure zumba.
- Za spodbujanje **zdravih prehranskih navad** so na šolah izvajali NIJZ projekt Zdrava prehrana, si podeljevali Bontončke za kulturno prehranjevanje, ločevanje odpadkov ter urejenost prostora, obiskovali kuharski in čebelarški krožek, pripravljali sveže sadno-zelenjavne napitke iz lokalno pridelanega sadja, na šolskem eko vrtu gojili zelišča in začimbe, poudarjali pomen pitja vode, še posebej med telesno aktivnostjo, priredili fotografski natečaj na temo hrane, pod vodstvom mentorjev pripravljali zdrave prigrizke in sladice, tekom projekta Gospa kuhla vključili recepte prednikov, obiskovali kmetije in ustvarjali pogrinjke, v sodelovanju z bližnjim zdravstvenim domom izvedli projekt Vitaminski mesec, da so se učenci naučili o pomenu vitaminov, mineralov in vlaknin. 249 Zdravih šol z vse Slovenije pa je bilo vključenih tudi v *Shemo šolskega sadja in zelenjave*, kar pomeni 56 % od vseh 444 šol, ki so v šolskem letu 2017/2018 sodelovale pri tem skupnem projektu Ministrstva za kmetijstvo, Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja, Ministrstva za zdravje, Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Kmetijske gozdarske zbornica Slovenije ter Nacionalnega Inštituta za javno zdravje. Kot vsako leto so v šolah postregli tudi s Tradicionalnim slovenskim zajtrkom, ki so ga izvedle omenjene institucije skupaj s partnerji.
- Prizadevanja za **zdrav način življenja** učencev in dijakov, pa tudi njihovih staršev in učiteljev, so zaznamovale naloge Varno s soncem (predvsem v 1.triadi), da so se seznanili z nevarnimi posledicami izpostavljanja sončnim

žarkom ter se navajali na ustrezno zaščito in nego kože, Svetovni dan zdravja so obeležili v sodelovanju z bližnjim zdravstvenim domom, ter učencem merili krvni tlak, delavcem šole pa tudi krvni sladkor, na Svetovni dan boja proti raku so dijaki so preko socialnih omrežij objavljali vsebine, povezane z zdravim načinom življenja, tekom celega šolskega leta so se vrstile delavnice na temo zdrave spolnosti, stresa, zdrave hrane, zdravja zob, krvodajalstva, prve pomoči in trgovine z ljudmi, za otroke, učitelje, starše, stare starše ter krajanje organizirali predstavitve preventivnega NIJZ programa SVIT. namenjenega preprečevanju in zgodnjemu odkrivanju raka na debelem črevesu in danki med splošno populacijo v starosti od 50 do 75 let.

- Da bi ohranili **zdravo in čisto okolje**, so učenci in učitelji v sodelovanju z lokalno skupnostjo izvajali številne zbiralne akcije (papirja, plastičnih zamaškov, kartuš, tonerjev, rabljenih baterijskih vložkov in električnih aparatov) in čistilne akcije, zbirali zdravila in jih odnesli v bližnjo lekarno, še uporabne osebne predmete, ki jih niso več potrebovali pa v Center ponovne uporabe, na boljši trg ali v trgovino iz druge roke, se navajali na zmanjševanje odpadkov, se učili o pomenu predelave komunalnih odpadkov, varčevali z vodo in električno energijo, odšli na ogled čistilne naprave, zbirali hrano za male živali v zavetišču in postavljali ptičje hišice ter nasploh razvijali ljubezen do narave in življenja v njej, zaznavali gozd z vsemi čutili, postali eko detektivi, postavili Zeleno stražo in skrbeli za naravo in urejenost okolice šole, razvijali veščina za samooskrbo s hrano in spoznavali načela ekološkega vrtnarjenja, si ogledali predstavo Sraka in medved in skrb za okolje, tekmovali na eko kvizu.
- Za krepitev **medgeneracijskega sodelovanja** so na šolah potekali projekti, kot je že tradicionalen Šport špas – dan druženja in gibanja vseh generacij Media športa ali Simbioza za pomoč starejšim pri uporabi računalnika, Simbioza gibanja za skupno gibanje ali pohode z dedki in babicami ter drugimi starejšimi, dijaki Srednje zdravstvene šole so postali prostovoljci v domu starejših občanov in se seznanjali s posebnostmi, stiskami in težavami starostnikov, njihovimi psiho-socialnimi problemi ter z različnimi pogledi na življenje na oddelku za psihiatrijo UKC v Mariboru, ustvarili kulturni program in ga izvedli na svoji šoli, ob večjih praznikih ustvarjali skupaj s člani društva upokojencev iz sosednje Avstrije ob Tednu vseživljenjskega učenja, pa so dijaki in profesorji lokalni skupnosti ponudili delavnice, predavanja in okrogle mize.

Kot je razvidno iz spodnjega grafa, so v šolskem letu 2017/2018 Zdrave šole najpogosteje izvedle lastnih akcij, projektov in programov za spodbujanje telesne dejavnosti (18,4 %), s področja duševnega zdravja (16,3 %), krepile zdrav življenjski slog nasploh (14,1 %), spodbujanje zdravih prehranskih navad (13 %), se posvečale ekološki problematiki (6,9 %) in krepile medgeneracijsko sodelovanje (4,8 %).

Če ob nalogah nastalih na šolah upoštevamo še prenos treh NIJZ programov in vsebin predstavljenih na regijskih srečanjih, se deleži najbolj zastopanih vsebin nekoliko spremeni. Med vsemi izvedenimi aktivnostmi skupaj je na prvem mestu duševno zdravje (24,4 %), na drugem mestu telesna dejavnost (20,3 %), na tretjem mestu jima sledi zdrava prehrana (16,4 %), zdrav način življenja (9,2 %) je na četrtem mestu, skrb za okolje (4,5 %) na petem in medgeneracijsko sodelovanje (3,1 %) na šestem mestu.

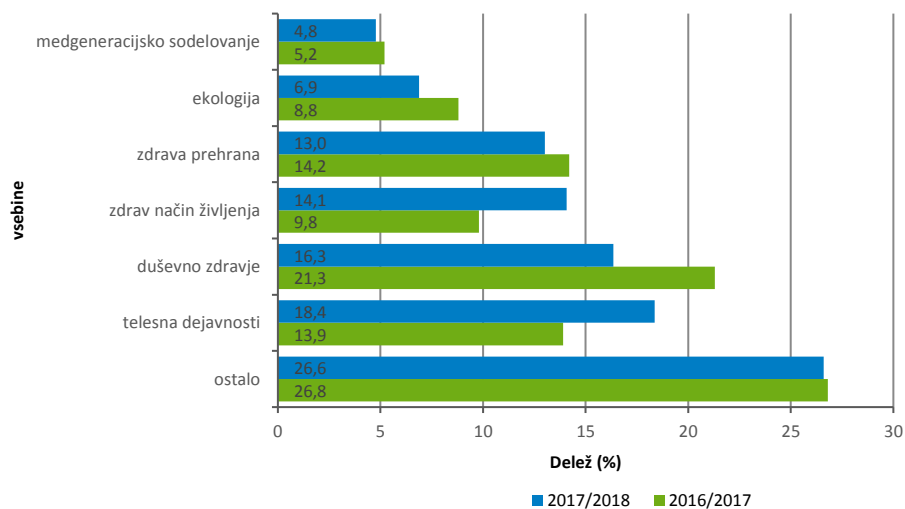
Graf 1: Šest najpogostejših vsebin v šolskem letu 2017/2018

Opomba: V kategorijo **ostale** vsebine, ki so vsaka posamično zastopane v manj kot 4,6 % so združene: prostovoljno delo, varnost in preprečevanje poškodb, obeležitve svetovnih dni kvalitetno preživljanje prostega časa, kemične in nekemične zasvojenosti, izboljšanje delovnega okolja, preprečevanje nasilja, zobozdravstvena in spolna vzgoja, šolski red in delovne navade ter preprečevanje nalezljivih bolezni) v šolskem letu 2017/2018. Ob tem so poročevalci kot druga vsebinska področja izpostavili še predvsem spoznavanje življenja z invalidnostjo, naravne in kulturne dediščine ter tujih kultur, obisk tržnice poklice, osvajanje bontona, spodbujanje bralnih navad, vzpostavljanje stika z živalmi.

Najbolj zastopane vsebine v preteklih dveh šolskih letih

V šolskem letu 2017/2018 se je ponovila izjema iz šolskega leta 2008/2009, saj je sicer vseh 25 let dosedanjega delovanja Zdravih šol v Sloveniji bilo najpopularnejša vsebina duševno Zdravje. Tokrat je med dejavnostmi nastalimi na šolah z 18,4 % to **telesna dejavnost**, **duševno zdravje** pa se je s 16,3 % uvrstilo na drugo mesto med najpogosteje izvajanimi vsebinami. **Zdrav način življenja** je s 14,1 % zasedel tretje mesto, to je mesto več kot v šolskem letu pred tem. Četrta najpogosteje izvajana vsebina **zdrava prehrana** (13,0 %). Peto in šesto mesto med najbolj priljubljenimi vsebinami je ponovno pripadlo **skrb za čisto okolje** (6,9 %) in **medgeneracijskemu sodelovanju** (4,8

%). Kot je to razvidno iz spodnje slike, se vrstni red nalog s šestih najpogostejših vsebinskih področij v šolskem letu 2017/2018 nekoliko spremenil, ohranile pa so podobne deleže, kot v šolskem letu 2016/2017. Najbolj, kar za 5 %, se je zmanjšal delež nalog s področja duševnega zdravja, (ki pa je v primerjavi z drugimi vsebinami še vedno skoraj dvakrat višji od njihovega povprečja), najbolj povečal pa se je telesni dejavnosti in sicer za 4,5 %.

Graf 2: Primerjava najpogostejših vsebin med šolskima letoma 2016/2017 in 2017/2018

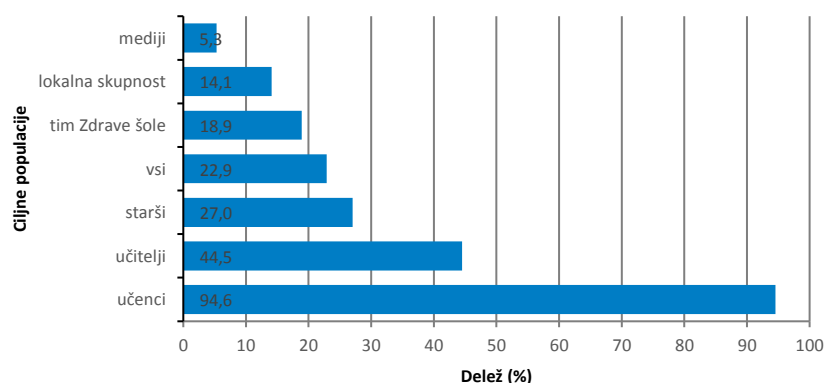
Opomba: V kategorijo **ostalo** so združene vsebine: prostovoljno delo, varnost in preprečevanje poškodb, zasvojenosti, obeležitve svetovnih dni, kvalitetno preživljanje prostega časa, zobozdravstvena vzgoja, spolna vzgoja, izboljšanje delovnega okolja, preprečevanje nasilja, šolski red in delovne navade ter preprečevanje nalezljivih bolezni in ostale naloge, ki ne spadajo v nobeno od navedenih vsebinskih področij invalidnost, spoznavanje zgradbe in delovanja človeškega telesa, naravne in kulturne lepote Slovenije, mednarodne izmenjave – gostovanje učiteljev iz Velike Britanije)

Vsebine po regijah

Kljub temu, da je vsebinski program na nacionalni ravni zastavljen enotno za celotno Slovensko mrežo zdravih šol, je v programih na regijskih srečanjih še vedno dovolj prostora tudi za vsebinske dopolnitve – glede na posebnosti in zmogljivosti v regijah. Posamezne vsebine so bile torej po devetih slovenskih regijah nekoliko različno zastopane. Iz področja telesne dejavnosti kot najpogostejše vsebine na ravni cele Slovenije, so Zdrave šole v regiji Celje med vsemi svojimi lastnimi dejavnostmi izvedle 25,5 %, v regiji Ravne pa so šole med vsemi svojimi nalogami izvedle le 8,7 % dejavnosti. S področja duševnega zdravja kot druge najpogostejše vsebine, so ravenske Zdrave šole med vsemi svojimi nalogami izvedle 27,5 %, (kar je bil najvišji odstotek v šolskem letu 2017/2018, ki ga je v neki regiji dosegla posamična vsebina), Zdrave šole v regiji Koper pa so med vsemi nalogami, ki so jih izvedle, zabeležile le 8,2 % dejavnosti s tega področja. Dejavnosti namenjenih celostnemu spodbujanju zdravega življenjskega sloga je bilo v kranjski regiji od vseh izvedenih nalog 18,4 %, v novogoriški in ravenski regiji pa le 10,1 % (tabela Vsebine po regijah na strani 27).

1.2 Ciljne populacije

Kot v prejšnjih letih, je bila tudi v šolskem letu 2017/2018 večina (94,6 %) vseh svojih lastnih nalog, izvedenih v okviru Zdravih šol, namenjenih učencem in dijakom. Druga največja ciljna populacija, ki ji je bilo namenjenih so s 44,5 % dejavnosti, so bili učitelji, s 27 % jim sledijo starši otrok in z 22,9 % celotno šolsko osebje. 18,9 % vseh dejavnosti Zdravih šol je bilo izvedenih za tim Zdrave šole, 14,1 % za lokalno skupnost in 5,3 % jih je bilo namenjenih medijem.

Graf 3: Ciljne populacije v šolskem letu 2017/2018

Če opazujemo, kako so posamezne ciljne skupine zastopane v posamezni regiji, ugotovimo, da je v vseh regijah med načrtovanimi nalogami največ takih, ki so namenjene učencem in dijakom. Njim je med nalogami, ki so jih izvedli v novogoriški regiji namenjenih 98,2 % vseh evalviranih nalog tamkajšnjih Zdravih šol, znotraj kranjske regije pa so jih zajeli z 90,5% svojih nalog. Druga najbolj

zastopana ciljna populacija so v vsaki posamezni regiji učitelji. Njim je bilo namenjenih 55,1 % vseh izvedenih nalog v ravenski regiji in le 38,8 % v ljubljanski regiji. Staršem, ki so v vseh regijah tretja največja ciljna populacija, je med vsemi izvedenimi nalogami koprške regije namenjenih 36,7 %, med vsemi izvedenimi nalogami novogoriški Zdravih šol pa 21,1 %. Četrta najbolj zastopana ciljna populacija so v vsaki posamezni regiji vsi delavci šole, pri čemer so celotni tim Zdrave šole v koprski regiji zabeležili pri 30,6 %, v novogoriški regiji na pri 12,8 % svojih izvedenih nalog. Lokalna skupnost kot peta največja ciljna populacija v vsaki posamezni regiji je v regiji Koper bila vključena v 21,4 % tamkajšnjih načrtovanih nalog, v regiji Nova Gorica pa v 8,3 % njihovih načrtovanih nalog. Medijem je med vsemi načrtovanimi dejavnostmi v posamezni regiji bilo timom Zdravih šol v ravenski regiji namenjenih 33,3 %, v novogoriški regiji pa le 9,2 % nalog, ki so jih tamkajšnje Zdrave šole izvedle. Medijem so v regiji Koper namenili 11,2 %, v regiji Nova Gorica pa 2,8 % vseh izvedenih nalog. (tabela Ciljne populacije po regijah na strani 26)

Tabela 1: Najpogostejše vsebine po posameznih ciljnih skupinah v šolskem letu 2017/2018

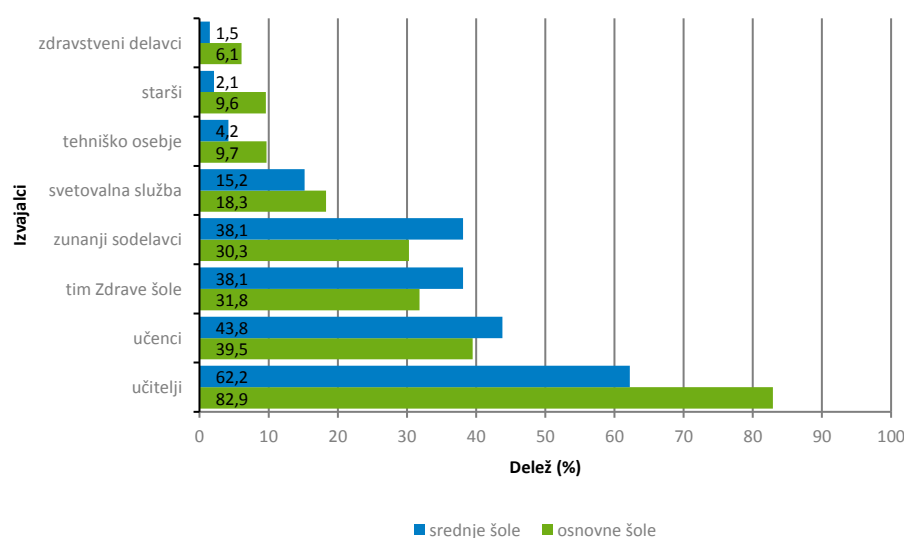
Rang	Učenci	Učitelji	Starši	Lokalna skupnost
1	Telesna dejavnost	Telesna dejavnost	Zdrav način življenja	Telesna dejavnost
2	Duševno zdravje	Zdrav način življenja	Telesna dejavnost	Medgeneracijsko sodelovanje
3	Zdrav način življenja	Duševno zdravje	Duševno zdravje	Zdrav način življenja
4	Zdrava prehrana	Zdrava prehrana	Zdrava prehrana	Zdrava prehrana
5	Ekologija	Ekologija	Medgeneracijsko sodelovanje	Družbeno koristno delo

1.3 Izvajalci

V šolskem letu 2017/2018 je o svojih dejavnostih poročalo 321 Zdravih šol. Osnovne šole (in en poseben zavod) je obiskovalo 105364 učencev, ki jih je učilo 11890 učiteljev, srednje šole in dijaške domove pa 26921 dijakov, ki jih je učilo 2237 učiteljev. V osnovnih šolah so izvedli 2958 različnih dejavnosti (1013 prenosov NIJZ programov in vsebin in 1945 lastnih aktivnosti), v srednjih šolah in dijaških domovih pa 519 (183 prenosov NIJZ programov in vsebin in 336 lastnih nalog).

Kot prejšnja leta so pri izvedbi največjega deleža (79,8 %) vseh dejavnosti v okviru Zdravih šol tudi v šolskem letu 2017/2018 sodelovali učitelji. Pri izvedbi 40,1 % nalog so sodelovali učenci ali dijaki sami, pri 32,7 % nalog so izvedbo prevzeli celotni šolski timi Zdravih šol. Za izvedbo 31,5 % nalog so poskrbeli zunanji sodelavci, 17,8 % nalog pa je izvedla svetovalna služba. Tehnično osebje je sodelovalo pri 8,9 %, starši so sodelovali pri 8,5 % nalog, zdravstvena služba pa se je vključila v 5,4 % nalog.

Tako v osnovnih šolah z 82,9 % kot v srednjih šolah z 62,2 % so največja skupina izvajalcev evalviranih dejavnosti Zdravih šol učitelji, ki pa jih je v osnovnih šolah za skoraj 21 % več. Dijaki sami (43,8 %) so v srednjih šolah izvedli približno enak delež nalog kot osnovnošolci (39,5 %), prav tako vsi člani tima Zdrave šole skupaj, ki so v osnovnih šolah izvedli 31,8 % v srednjih šolah pa 38,1 % nalog. Zunanji sodelavci so bili v osnovnih šolah izvajalci 30,3 %, nalog, v srednjih šolah pa so izvedli 31,8 % nalog. Svetovalna služba, tehnični sodelavci, starši in zdravstvena služba so bili v osnovnih šolah bolj aktivno vpleteni v dejavnosti Zdravih šol kot v srednjih šolah, manjši delež nalog pa naj bi tako v prvih kot v drugih izvedli še drugi izvajalci.

Graf 4: Izvajalci v šolskem letu 2017/2018

Tabela 2: Najpogostejše vsebine po posameznih izvajalcih v šolskem letu 2016/2018

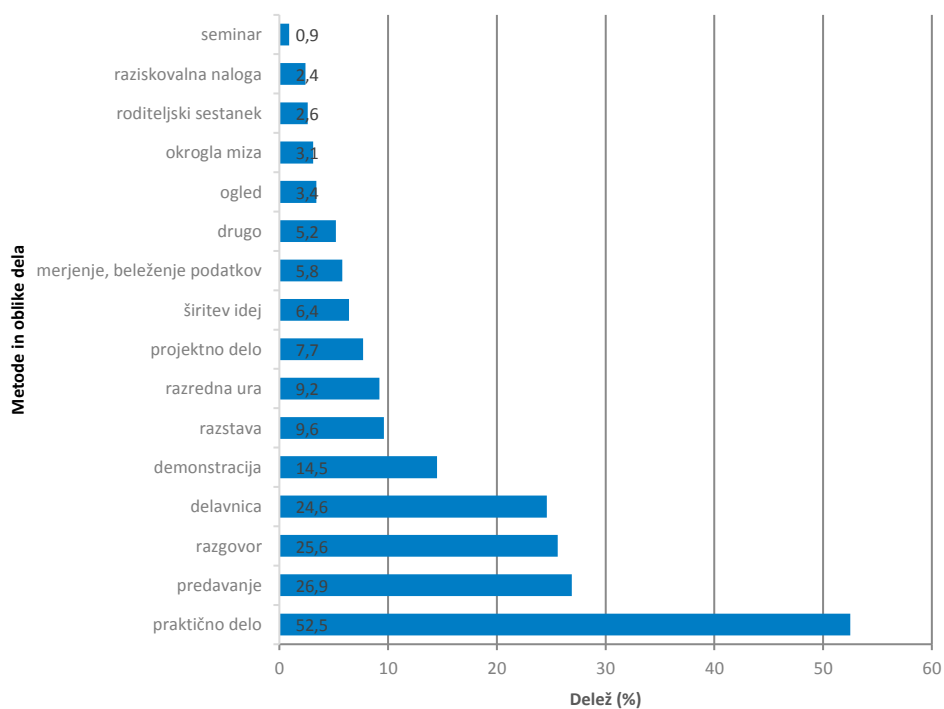
Rang	Učitelji	Zunanji izvajalci	Učenci	Tim
1	Telesna dejavnost	Zdrav način življenja	Telesna dejavnost	Telesna dejavnost
2	Duševno zdravje	Duševno zdravje	Zdrava prehrana	Zdrav način življenja
3	Zdrava prehrana	Telesna dejavnost	Duševno zdravje	Zdrava prehrana
4	Zdrav način življenja	Zdrava prehrana	Zdrav način življenja	Duševno zdravje
5	Ekologija	Varnost in preprečevanje poškodb	Ekologija	Ekologija

1.4 Trajanje nalog

V šolskem letu 2017/2018 je bilo več kot polovica (51,7 %) vseh nalog nastalih na šolah celoletnih ali celo večletnih, že utečenih projektov, več kot četrtnina (278,1 %) je bilo enkratnih akcij, ki so trajale od enega do treh dni, 8,4 % nalog je bilo tedenskih, 7,2 % nalog je trajalo najmanj en in največ tri mesece, in 4,2 % je bilo polletnih nalog.

1.5 Metode in oblike dela

Ne glede na to, za katero vsebinsko področje je šlo, in komu so načrtovane naloge bile namenjene, so podobno kot v prejšnjih šolskih letih, tudi v šolskem letu 2017/2018 izvajalci pri svojih nalogah v okviru Zdravih šol največkrat uporabili metodo praktičnega dela (52,5 %), predavanj (26,9 %), razgovorov (25,6 %) ali pa so pripravili delavnice (24,6 %).

Graf 5: Najpogostejše metode dela v šolskem letu 2017/2018.

Opomba: Ob prikazanih so poročevalci izpostavili še likovno in odsko ustvarjanje, snemanje kratkega filma, branje in pogovor o prebrani knjigi, pisanje sporočil ali pisem, socialne igre, igro vlog, sproščanje ob plesu, prispevke na šolskem radiju in spletnih straneh.

Tabela 3: Najpogostejše vsebine po posameznih metodah dela v šolskem letu 2017/18

Rang	Praktično delo	Razgovor	Predavanje	Delavnice
1	Telesna dejavnost	Duševno zdravje	Zdrav način življenja	Duševno zdravje
2	Zdrava prehrana	Zdrav način življenja	Duševno zdravje	Zdrav način življenja
3	Zdrav način življenja	Zdrava prehrana	Zdrava prehrana	Medgeneracijsko sodelovanje
4	Ekologija	Telesna dejavnost	Varnost in preprečevanje poškodb	Telesna dejavnost
5	Duševno zdravje	Družbeno koristno delo	Telesna dejavnost	Zdrava prehrana

1.6 Rdeča nit

Rdeča nit je bila v šolskem letu 2017/2018 že četrto leto zapored posvečena **duševnemu zdravju, prehrani in gibanju** in jo je v svoje naloge vključilo 301 od 315 (oziroma 95,5 %) Zdravih šol, s katerih so vodje posredovali podatke o delu na rdeči niti. To pomeni, da je izvedbo vsaj ene naloge na temo rdeče niti izvedlo 3 % več šol kot leto pred tem, ko je različne dejavnosti na temo rdeče niti načrtovala 301 (oziroma 92,6 %) od 325 Zdravih šol. Podobno kot so v šolskem letu 2016/2017 Zdrave šole po razpoložljivih podatkih na temo rdeče niti načrtovale 1253 (63,6 %), so jih tudi v šolskem letu 2017/2018 v okviru rdeče niti izvedle 1576 (69,1 %), torej več kot dve tretjini od vseh 2282 nalog nastalih na šolah. Največ oziroma kar 392 (24,9 %) nalog izvedenih v okviru rdeče niti, spada na področje telesna dejavnosti.

Med nalogami izvedenimi v okviru rdeče niti pod naslovom **Duševno zdravje, prehrana, gibanje** sledijo še tiste s področja duševnega zdravja (20,2 %), zdravega načina življenja sploh (15,9 %), zdrave prehrane (15,2 %), medgeneracijskega sodelovanja (3,8 %), ekologije (3,5 %), obeleževanja svetovnih dni (2,8 %) ter prostočasne dejavnosti in družbeno koristno delo (oboje 2,3 %). Pri rdeči niti gre verjetno za celostno zastavljene tradicionalne in dobro uveljavljene projekte, ki pogosto združujejo več področij, tudi če je katero izmed njih bolj izstopajoče, kar pojasnjuje močno zastopanost dejavnosti na temo zdravega življenjskega sloga v povezavi z rdečo nitjo. K nadaljevanju in nadgrajevanju vsebin rdeče niti v šolskem letu 2017/2018 bi morda lahko prišteli še (nekatero) naloge s področja preprečevanja kemičnih (1,5 %) in nekemičnih zasvojenosti (1,0 %) in naloge namenjene preprečevanju nasilja in trpinčenja (1,2 %).

Pri nalogah v zvezi z rdečo nitjo dopuščamo možnost, da so bile zaradi kompleksnosti tematike v različnih šolah in regijah zabeležene različno, glede na subjektivno presojo poročevalcev. Iz njihovega beleženja bi sicer lahko sklepali na različno močno obravnavo rdeče niti po posameznih regijah, vendar je pri tem potrebno upoštevati, da so regije po številu Zdravih šol vključenih v mrežo, zelo neenako zastopane.

Poglobljeno delo na področju duševnega zdravja, prehrane in gibanja je vključevalo zanimive naloge, kot so: Povabimo sonce v šolo, v okviru katere so z likovnimi izdelki, peko piškotov in prepevanjem pesmi učenci skupaj z učitelji proslavili novo osvojeno in uporabno znanje, se učili tapkanja kot tehnike za spopadanje s stresom, praktično prikazovanje čuječnosti, okrogla miza z zunanji strokovnjaki Strpno o nestrpnem, Duševno zdravje na dlani – študenti medicine so izvedli delavnice za dijake, ti pa so v Cankarjevem domu obiskali tudi cikel predavanj Pozitivna psihologija, Gozd miru - z mislimi, spisi, pesmimi, glasbo skrbeti za človeka, okolje, zdravje, Moj notranji svet – z dialogom o čustvih, komunikaciji, učenju, samopodobi, sprejemanju svojih posebnosti, Pravljične noči – prenočiti v šolski knjižnici in razmišljati o čustvih, Klepetalnice – pogovori s psihologinjo o spolnosti, prostem času, odnosih s starši in sošolci ter prijatelji in iskanju prihodnosti, Bachovi cvetni plesi z dihalnimi vajami in vajami za pravilno držo med pedagoško konferenco, opremljanje učilnic s kinestetičnimi mizami za bolj zdravo držo, Ples in duhovno zdravje, Razmigaj svoje telo – športne igre za delavce več šol, Zdravo popoldne v podaljšanem bivanju, jutranje ustvarjanje koreografije na priljubljeno glasbo, Tek Veronike Deseniške, Igrivo učenje za zdravo življenje - projekt Zavoda enostavno prijatelj, ki vključuje šport, zdravo prehrano, osebno higieno, medsebojne odnose in kvalitetno preživljanje prostega časa, sproščanje ob gongih, Vem, kaj jem?, Košarica zdravja, praktična predstavitev vsebnosti maščob in sladkorja v posameznih živilih, Voda zmaga, Sadjeljubci, Gaster felix – delavnica, študentov medicine o skritih sladkorjih in Vitaminski mesec.

1.7 Celostna šolska politika zdravja v šolskem okolju in delovanje šolskega tima

Vodje timov Zdravih šol smo vprašali, na katerih področjih zdravja so v njihovi šoli najbolj uspešni in na katerih področjih zdravja v svoji šoli opažajo največ problemov. Kot najbolj uspešno področje jih je 213 navedlo gibanje, 167 zdravo prehrano, 127 duševno zdravje, 33 skrb za okolje, 24 ustno zdravje, 18 celostno spodbujanje zdravega življenjskega sloga, 14 preprečevanje kemičnih in nekemičnih zasvojenosti, 13 medgeneracijsko sodelovanje, 10 spolno vzgojo, 8 varnost ob tem pa nekateri še sodelovanje z zdravstvenimi domovi, dobrodelno udejstvovanje, umetniško izražanje. Največ problemov opaža 117 učiteljev na področju duševnega zdravja, 105 zaradi neupoštevanja načel zdrave prehrane med učenci, 63 zaradi odpora učencev do gibanja, 48 zaradi kemičnih in nekemičnih zasvojenosti učencev, 10 zaradi slabe higiene učencev, 9 zaradi izpostavljenosti prekomernemu hrupu, 8 zaradi premajhne ekološke ozaveščenosti, 6 zaradi premalo utrjenih načel zdravega življenjskega sloga nasploh, 4 zaradi nedosledne skrbi učencev za lastno ustno zdravje, dva sta izpostavila premajhno sodelovanje staršev in nezainteresiranost sodelavcev, ob tem pa še pretežke šolske torbe in slabo držo, pomanjkanje spanja, neustrezne prostorske razmere in prometno varnost, učne navade in odgovornost.

Glede oblikovanja celostne šolske politike zdravja v šolskem okolju je v šolskem letu 2017/2018 tri četrtine vseh učiteljev poročalo, da imajo celostno šolsko politiko zdravja

vključeno v vzgojni in letni delovni načrt, 5,3 % pa da ima njihova šola celostno šolsko politiko zdravja kot samostojen dokument. 15,7 % jih je povedalo, da tak dokument še razvijajo in 1,3 % da na tem področju niso še nič storili. Vodji timov z dveh šol od 321, kolikor jih je tokrat o svojem delu poročalo, na to vprašanje nista odgovorila.

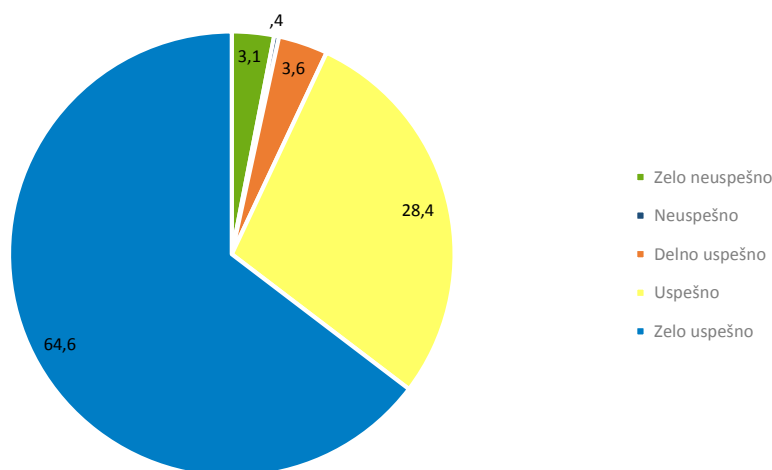
V zvezi s tem, kako aktivno na njihovi šoli deluje tim Zdrave šole, je več kot tretjina poročevalcev (35,8 %) odgovorila, da so pri njih dejavni le notranji člani tima Zdrave šole, približno toliko (35,2 %) da je dejaven vodja šolskega tima in nekaj sodelavcev, manj kot ena tretjina (27 %), da so dejavni vsi predstavniki tima Zdrave šole vključno z zunanjimi in 1,9 %, da pri njih tim Zdrave šole ni aktiven. Poročevalca z dveh šol na to vprašanje nista odgovorila.

Podatki kažejo, da se manj kot polovica (47,1 %) aktivnih timov Zdravih šol sestaja trikrat letno ali še pogosteje, več kot ena tretjina (38,1 %) se sestane dvakrat letno, in 14,7 % timov Zdravih šol se srečuje enkrat letno. 2,5 % poročevalcev s šol na to vprašanje ni odgovorilo.

54,4 % od 321 Zdravih šol, katerih vodje šolskih timov so v šolskem letu 2017/2018 poročale o aktivnostih, je vključenih tudi v Kulturne šole, 51 % v Eko šole, 50 % jih sodeluje v Erasmus oz. E Twinning programu, 19 % Zdravih šol je tudi Unesco šol, 10 % jih je del mreže Učečih se šol in manj kot 3 % jih je še članic Gozdnih šol, Varnih šol in Jezikovnih šol.

2. Evalvacija

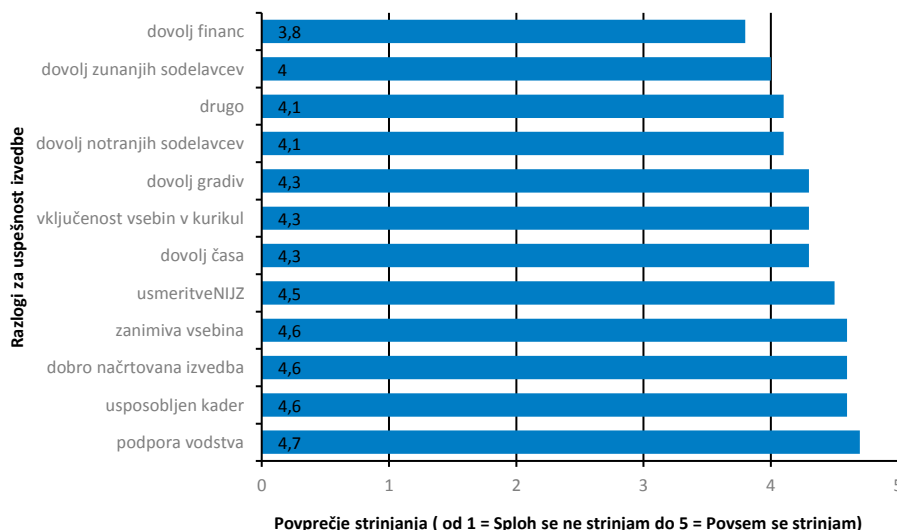
2.1 Ocena uspešnosti nalog nastalih v šolah

Graf 6: Ocena uspešnosti nalog v šolskem letu 2017/2018

Ocena uspešnosti izvedenih nalog temelji na kriterijih, ki si jih šolski tim zastavi za vsako nalogo posebej. Kot že leto pred tem, so tudi v šolskem letu 2017/2018 poročevalci posebej ocenjevali svoje lastne programe, ki so bili zasnovani in izvedeni v njihovih šolah. Ločeno od tega nas je zanimala tudi ocena implementacije treh NIJZ programov iz področja duševnega zdravja ter drugih vsebin, ki so bile predstavljene na regijskih srečanjih.

V evalvaciji je 321 vodij šolskih timov ocenilo izvedbo 2268 svojih lastnih nalog. Večinoma so njihovo izvedbo ocenili kot zelo uspešno (64,6 %) ali uspešno (28,4 %), delno uspešno izvedenih je bilo med njihovimi lastnimi nalogami 3,6 %. Povprečna ocena vseh njihovih nalog skupaj znaša 4,5. Kot je razvidno iz spodnjega grafa, se je večina poročevalcev glede glavnih razlogov za uspešno izvedbo strinjala ali popolnoma strinjala, da je to dobra podpora vodstva, zanimiva vsebina in dovolj razpoložljivega časa (98,4 %), usposobljen kader (96,1 %) ter usmeritve nacionalnih in regijskih koordinatorjev (93,1 %). Prav tako so kot pomembna razloga za uspešnost nalog poročevalci izpostavili dovolj razpoložljivega časa (90,9 %), vključenost nalog / vsebin povezanih z zdravjem v kurikulum (87,7 %) ter vključenost zadostnega števila notranjih sodelavcev (82,4 %). 10 poročevalcev je navedlo še druge razloge: prostor primeren za izvedbo naloge, entuziazem posameznega učitelja, povezano delovanje šolskega tima, ustvarjalnost učencev, vsakoletna nadgradnja določenih tradicionalnih nalog, različnost sodelujočih strokovnjakov, povezovanje različnih projektov, ki potekajo na šoli, načrtovanje nalog v skladu s cilji Zdrave šole.

Graf 7: Glavni razlogi za uspešno izvedbo nalog v šolskem letu 2017/2018

Za 78 nalog (3,5 %), ki so nastale na šolah, so njihovi ocenjevalci presodili, da so bile izvedene neuspešno ali zelo neuspešno. Pri tem so kot razlog navedli pomanjkanje finančnih sredstev, slabo vključenost učencev in dijakov, neodzivnost lokalne skupnosti, upadanje motivacije učiteljev in nedosledno spremljanje naloge, motenje pouka, neprimernost šolskega vrta v učne namene in potrebo po povezani medpredmetni obravnavi določene teme.

2.2 Kako z nalogami nastalimi v šolah naprej?

Za 27,2 % ocenjenih programov, projektov in akcij iz šolskega leta 2017/2018, ki so nastali na šolah, je znano, da se bodo nadaljevali ali ponovili brez sprememb 52,0 % jih bodo na šolah ob ponovni izvedbi nekoliko spremenili ali dopolnili, 7,5 % nalog se je načrtovano zaključilo in se ne bodo ponovile, 4,9 % nalog je načrtovano zaključenih in jih bodo na šolah izvedli ponovno brez sprememb.

3. NIJZ programi in prenosi z regijskih srečanj

3.1 Programi s področja duševnega zdravja in druge predstavljene vsebine

V šolskem letu 2017/2018 so vodje šolskih timov poročale tudi o implementaciji treh NIJZ programov in štirih vsebin z regijskih srečanj v šolah. Zabeleženih je bilo 171 izvedb programa [Izboljšanje duševnega zdravja](#), 134 izvedb programa [To sem jaz](#), 90 izvedb programa [Ko učenca stresa stres](#). Med drugimi NIJZ vsebinami so poročevalci dodatno navajali še program Varno s soncem, zdravo držo, razumevanje avtizma, mediacijo, čuječnost in pitje alkohola v mladosti.

Poleg 395 izvedb prenosa omenjenih treh programov pa so zabeležili tudi 744 izvedb z vsebinami z regijskih srečanj za predstavnike Zdravih šol iz priročnika Zdravje skozi umetnost (1): 289 na temo [Več gibanja](#), 273 na temo [Zdrava prehrana](#), 103 na temo [Zdrava spolnost](#) in 79 na temo [Motnje hranjenja](#). Priročnik strokovnjakinj za področje duševnega zdravja z NIJZ predstavlja smernice za pogovore o izbranih zdravstvenih temah in ga je možno uporabiti samostojno ali skupaj z izborom umetniških del, ki jih prinaša priročnik Skozi umetnost o zdravju (2) in so ga pripravili na Ministrstvu za kulturo in Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport.

Skupaj so torej v šolskem letu 2017/2018 šole zabeležile 1196 izvedb treh NIJZ programov s področja duševnega zdravja in štirih vsebinskih področij z regijskih srečanj oziroma v povprečju ena izvedena naloga izmed treh NIJZ programov in dve izvedeni nalogi s štirih vsebinskih področij na šolo. Pri tem so (od skupno 181.301 vpisanih ob pričetku šolskega leta 2017/2018) programom [Izboljšanje duševnega zdravja](#) vključili 34839 učencev, 11753 staršev in 3466 učiteljev, s programom [To sem jaz](#) 19052 učencev in dijakov, 4167 staršev in 1312 učiteljev, s programom [Ko učenca stresa stres](#) 15473 učencev in dijakov, 3030 staršev in 1522 učiteljev. Med ostalimi vsebinami in usmeritvami z regijskih srečanj je prenos [Več gibanja](#) dosegel 96085 učencev in dijakov, 32574 staršev in 9073 učiteljev, [Zdrava prehrana](#) 83589 učencev in dijakov, 24231 staršev in 7512 učiteljev, [Zdrava spolnost](#) 8223 učencev, 1469 staršev in 607 učiteljev ter [Motnje hranjenja](#) 9195 učencev in dijakov, 3551 staršev in 995 učiteljev.

Bolj podroben pregled izvedbe treh programov NIJZ in drugih vsebin predstavljenih na regijski srečanjih Zdravih šol je prikazan v spodnjih tabelah.

Število izvedb NIJZ programov ali predstavljenih vsebinskih področij

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	R	SLO
Izboljšanje duševnega zdravja	26	11	7	6	39	44	18	12	8	171
To sem jaz	18	11	6	7	27	27	22	11	5	134
Ko učenca stresa stres	14	7	1	3	19	17	18	6	5	90
Motnje hranjenja	10	3	5	4	25	21	5	5	1	79
Zdrava spolnost	15	3	9	6	25	29	11	4	1	103
Več gibanja	40	14	19	16	75	60	33	23	9	289
Zdrava prehrana	36	14	20	18	68	59	31	19	8	273
Drugo	6	5	2	4	17	11	4	5	3	57

Število učencev zajetih v posameznem NIJZ programu ali predstavljenem vsebinskem področju

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	R	SLO
Izboljšanje duševnega zdravja	7020	1783	1200	2001	7893	8875	3014	1699	1354	34839
To sem jaz	3348	1764	269	1267	3950	4083	2617	1342	412	19052
Ko učenca stresa stres	3664	851	54	434	3271	2708	2652	904	935	15473
Motnje hranjenja	1955	755	180	175	2189	2440	289	1156	56	9195
Zdrava spolnost	1320	153	603	292	2894	1587	662	612	100	8223
Več gibanja	14764	3386	4739	8287	28384	18716	8229	6743	2837	96085
Zdrava prehrana	13729	3521	4625	7598	24925	15382	6686	5301	1822	83589
Drugo	3941	62	530	444	5138	1915	587	1946	325	14888

Število učiteljev zajetih v posameznem NIJZ programu ali predstavljenem vsebinskem področju

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	R	SLO
Izboljšanje duševnega zdravja	641	262	166	250	776	892	231	161	87	3466
To sem jaz	111	190	35	76	226	394	134	124	22	1312
Ko učenca stresa stres	246	153	1	12	334	458	144	97	77	1522
Motnje hranjenja	69	52	15	38	362	307	33	99	20	995
Zdrava spolnost	43	6	41	13	146	242	32	64	20	607
Več gibanja	1275	344	484	697	2537	1821	913	750	252	9073
Zdrava prehrana	1205	367	561	666	1925	1390	723	494	181	7512
Drugo	302	27	75	48	428	208	54	284	87	1513

Število staršev zajetih v posameznem NIJZ programu ali predstavljenem vsebinskem področju

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	R	SLO
Izboljšanje duševnega zdravja	2120	50	321	950	3609	3382	386	535	400	11753
To sem jaz	1172	25	84	48	1286	559	378	595	20	4167
Ko učenca stresa stres	526	25	–	–	772	642	243	382	440	3030
Motnje hranjenja	237	300	140	50	1408	1070	141	200	5	3551
Zdrava spolnost	50	–	46	–	670	377	68	158	100	1469
Več gibanja	4468	825	1818	1434	10763	8053	2192	1881	1140	32574
Zdrava prehrana	3278	715	1406	131	8354	4766	1654	2887	1040	24231
Drugo	600	62	850	40	2673	439	32	800	200	5696

3.2. Ocena uspešnosti izvedenih NIJZ programov in predstavljenih vsebin

Po 42,8 % vseh izvedb v okviru treh NIJZ programov je bilo ocenjenih s 5 in 4, 12,2 % pa s 3. O neuspešnih izvedbah NIJZ programov ni poročal nihče. Izvedbe na regijskih srečanjih predstavljenih tem so v 60 % prejele oceno 5, 29,9 % oceno 4 in 5,2 % oceno 3. O neuspešnem prenosu NIJZ vsebin predstavljenih na regijskih srečanjih so poročali 4 učitelji (0,5 %).

Najvišjo povprečno oceno, in sicer 4,6, je med prenesenimi NIJZ programi, vsebinami in usmeritvami z regijskih srečanj prejeli vsebini Zdrava spolnost in Več gibanja, sledi ji Zdrava prehrana s 4,5, za usmeritve glede Motenj hranjenja je povprečna ocena znašala 4,4, za programa Izboljšanje duševnega zdravja in Ko učenca stresa stres pa 4,3. Povprečna ocena vseh izvedb programa To sem jaz je bila 4,2. Vse izvedbe treh NIJZ programov ter štirih vsebin predstavljene na regijskih srečanjih skupaj so prejele povprečno oceno 4,5. Največji delež izvedb (67 %) z oceno zelo uspešno je prejela vsebina Zdrava spolnost, najmanj (39,2 %) pa program To sem jaz.

3.3. Kako z NIJZ programi in predstavljenimi vsebinami naprej?

V prihodnjem šolskem letu se bo v šolah nadaljevalo 70,6 % izvedb programa Izboljšanje duševnega zdravja z določenimi dopolnitvami, 17,6 % pa brez sprememb, 5,9 % izvedb je bilo načrtovano zaključenih in se program v naslednjem šolskem letu ne bo več ponovil, 4,7 % načrtovano zaključenih izvedb tega programa se bo v naslednjem šolskem letu ponovilo s spremembami, 1,2 % pa brez sprememb.

Med vsemi izvedbami programa To sem jaz v šolah je 53,1 % takih, ki se bodo v naslednjem šolskem letu nadaljevale z določenimi dopolnitvami, 28,5 % pa brez vseh sprememb, 6,9 % izvedb programa je bila načrtovano zaključenih in se bodo v naslednjem šolskem letu ponovile v dopolnjeni različici, 6,2 % načrtovano zaključenih ne bo imelo ponovitve, 4,6 % pa jih bo ponovljenih v nespremenjeni obliki. 1 načrtovano zaključeno izvedbo pa v naslednjem šolskem letu ne bodo ponovili.

Pri programu Ko učenca stresa stres so poročevalci v šolah zabeležili 54,9 % izvedb, ki se bodo z določenimi spremembami nadaljevale v naslednjem šolskem letu in 26,4 %, ki se bodo z določenimi spremembami nadaljevale v naslednjem šolskem letu in 26,4 %, ki se bodo z določenimi spremembami nadaljevale v naslednjem šolskem letu in 26,4 %, ki se bodo z določenimi spremembami nadaljevale v naslednjem šolskem letu in 26,4 %.

ki se bodo nadaljevale brez sprememb, 11 % načrtovano zaključenih izvedb bodo ob ponovitvi dopolnili in 2,2 % jih bodo ponovili brez sprememb, 5,5% izvedb tega programa pa ne bodo ponovili.

Glede prenosa regijskih predstavitev na temo Motnje hranjenja so poročevalci v šolah zabeležili 60,8 % izvedb, ki se bodo nadaljevale v naslednjem šolskem letu z dopolnitvami, 25,3 % pa brez dopolnitev, 5,1 % načrtovano zaključenih izvedb s to vsebino se v naslednjem šolskem letu ne bo več ponovilo, prav toliko pa se jih bo ponovilo v dopoljnjeni obliki in 2,5 % brez sprememb, 1 prenesena izvedba na temo Motnje hranjenja pa je bila predčasno opuščena in je tudi v naslednjem šolskem letu ne bodo ponovili.

Pri vsebini Zdrava spolnost se bo 45,1% izvedb nadaljevalo v naslednjem šolskem letu z dopolnitvami, 48 % pa v nespremenjeni obliki, 3,9 % izvedb na to temo je bilo načrtovano zaključenih, vendar se bodo v naslednjem šolskem letu ponovile v nespremenjeni obliki, 2,9 % pa v dopoljnjeni različici.

Od vseh nalog namenjenih spodbujanju gibanja se jih bo 76,9 % nadaljevalo v nekoliko spremenjeni obliki, 16,6 % pa brez sprememb, 5,5 % aktivnosti pod skupnim naslovom Več gibanja je bilo načrtovano zaključenih, a jih bodo ponovili v dopoljnjeni obliki, 1 načrtovano zaključeno izvedbo te vsebine bodo ponovili brez sprememb, 1 so nenačrtovano opustili, a jo bodo ponovili, 1 pa so nenačrtovano opustili, a je ne bodo ponovili.

Od vseh izvedb pod skupnim naslovom Zdrava prehrana je 76,7 % takih, ki se bodo dopolnjene nadaljevale v prihodnjem šolskem letu, 16,7 % pa se jih bo nadaljevalo brez sprememb, 5,8 % aktivnosti namenjenih spodbujanju zdrave prehrane je načrtovano zaključenih in bodo v naslednjem šolskem letu ponovile z dopolnitvami.

Od 1196 izvedb vseh 3 NIJZ programov in dejavnosti s 4 vsebinskih področij, sta bili 2 takih izvedbi, ki so jih na šolah nenačrtovano opustili, a jih bodo v naslednjem šolskem letu ponovili (po 1 izvedba vsebin Več gibanja in Zdrava prehrana) in 3 predčasno opuščene izvedbe, ki jih ne bodo ponovili (po 1 izvedba programa To sem jaz, ter vsebin Motnje hranjenja in Več gibanja).

POMEMBNI DOGODKI V ŠOLSLEM LETU 2017/2018 IN PREGLED DEJAVNOSTI PO REGIJAH

Pripravila Mojca Bevc

Tudi v šolskem letu 2017/2018 smo se na regijskih izobraževalnih srečanjih z vodji timov zdravih šol, glede na aktualnost vsebinskih področij, posvetili duševnemu zdravju, zdravi prehrani in telesni dejavnosti.

Z željo, da bi se naši šolarji čim več gibal, smo na edukaciji edukatorjev regijskih koordinatorjev Zdravih šol s področja **telesne dejavnosti** skupaj iskali možnosti, kako bi učence spodbujali k več telesne dejavnosti znotraj pouka in v prostem času. Teme so predstavljali naši notranji in zunanji predavatelji, ki so odlično povezali teorijo s praktičnimi primeri. To so počeli z Aktivnimi odmori (Manica Remec, Nevenka Ražman z NIJZ OE Koper), oživljali smo minute za zdravje, rekreativni odmor, poučevanje z gibanjem, opozarjali na pomen regeneracije in spanja (Brigita Zupančič-Tisovec z NIJZ OE Novo mesto), predstavljali vaje za dobro držo ter spodbujali ukrepe za zmanjševanje teže šolske torbe (Manica Remec z NIJZ OE Koper), predstavljali možnosti za aktivni prihod v šolo – projekt Bicivlak in Pešbus (Marjetka Ferkolj Smolič z OŠ Grm). Poleg tega so po šolah širili Simbiozo giba (Ana Pleško s Simbioze med generacijami), projekt Otroci v mestu (Nataša Jan z Društva za srce) in Šport Špas – Dan druženja vseh generacij in več gibanja v vrtcih in šolah - projekt 365 dni telovadimo vsi (Slavko Sakelšek z Media Športa), itd. Večina teh vsebin, obogatjenih še s primeri dobrih praks z Zdravih šol, je bila predstavljena na prvem regijskem srečanju z vodji timov Zdravih šol.

Za drugo regijsko srečanje smo predhodno zopet izvedli edukacijo edukatorjev s področja **zdrave prehrane**, kjer smo podprli Nacionalni program o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015-2025 in prisluhnili zanimivim predavanjem o zdravi prehrani otroka in mladostnika športnika (Nataša Bratina s Pediatrične klinike), o prehranskih dopolnilih pri mladostnikih – zakaj da in zakaj ne? (Eva Kavke z Biotehniške fakultete), o oglaševanju prehrane ter o zdravi hrani, prehrani v šoli in doma za vsak dan (Nevenka Ražman z NIJZ OE Koper). Izobraževanje smo popestrili s predstavitvami primerov dobrih praks: o projektu Kruh naš vsakdanji, spoštujmo ga! (Monika Brglez s Srednje zdravstvene šole Celje), Priprava sadno zelenjavnih napitkov (Alenka Vodopivec s Šolskega centra Postojna), Prehranski semafor (Petra Kravos z NIJZ OE Nova Gorica), Zakaj jemo? - prehranski kviz (Tea Kordiš z NIJZ OE Novo mesto), Sestavi svoj jedilnik (Gordana Toth z NIJZ OE Murska Sobota), Smernice ob periodnem sistemu - Zdravo uživaj & več gibaj (Helena Pavlič z NIJZ OE Ravne na Koroškem) in Festival zdravih sendvičev (Branka Đukić z NIJZ OE Ljubljana). Ob tem smo promovirali tudi projekt Kuhnapato! in pomen hidracije (pitje vode ali nesladkanih čajev). Z namenom, da bi bil program za vse regije poenoten, so te vsebine naši sodelavci (z notranjimi ali zunanjimi sodelavci) prenesli na regijska srečanja z vodji timov Zdravih šol.

Menimo, da so na ta način lahko učitelji marsikatero vsebino v obveznem kurikulumu podkrepili ali pa pridobili kakšno dodatno idejo za obravnavo vsebin s tega področja.

V okviru spodbujanja **duševnega zdravja** pa smo si prizadevali, da bi čim več vsebin iz programov Izboljševanje duševnega zdravja v šoli, To sem jaz! In Ko učenca stresa stres učitelji prenesli v svojo šolsko prakso. Veseli smo, da je bilo vsebin duševnega zdravja in tudi drugih vsebin zdravja z regijskih srečanj deležnih na tisoče otrok, učiteljev in staršev, kar je razvidno tudi iz letošnjega poročila (strani od 21 do 23).

Zadnja regijska srečanja v maju in juniju, na katerih so naši regijski koordinatorji poskrbeli za prijetno in poučno vzdušje s pomočjo različnih aktivnosti in delavnic, so bila posvečena duševnemu zdravju učiteljev (spoznavanje s programi Zdravih šol gostiteljic, pripravljane obrokov z lokalno pridelanimi živili in zelišči iz šolskega vrta, čuječni vizualiziran sprehod, meritve telesne sestave, krvnega tlaka za udeležence, test hoje, sprehod po okolici, različni primeri dobrih praks, ipd.).

Pri obravnavanih vsebinah so nam bili tudi tokrat (kot v preteklih letih) v pomoč priročniki iz projekta Uživajmo v zdravju, Zdravje skozi umetnost, Z igro do znanja ter Izboljševanje duševnega zdravja v šoli, To sem jaz! In Ko učenca stresa stres (s poglavjem o čuječnosti).

Skozi vse leto 2018 pa smo se skrbno pripravljali na praznovanje 25. obletnice Slovenske mreže zdravih šol (SMZŠ). Zdrave šole so vsaka na svoj način obeleževale Dan Zdrave šole in skozi različne dejavnosti ter s povezovanjem lokalne skupnosti prikazovale, kako je možno zdravje krepiti in spodbujati v svojih okoljih in pri tem vključevati čim večje število učencev, učiteljev in staršev. Zamisel, da vsak učenec in učitelj (vključno z vodjo tima, ravnateljem, županom, zdravnikom) preteče 25 krogov na šolskem stadionu v enem mesecu ali da učenci posadijo v šolski park 25 dreves ... so le nekateri odlični primeri, ki so navdihovali šole pri razmišljanju in udejanjanju zamisli v resničnost.

Da vsakodnevno spodbujanje zdravega življenjskega sloga v šoli in dodatna prizadevanja ne bi zašla v pozabo, smo Zdrave šole spodbudili z natečajem »Moja šola-zdrava šola«. Povabili smo jih, da snemajo kratke video filme o svojih dejavnostih, ki prikazujejo zdravo šolo, učenci pa pišejo ali rišejo na to temo. Zbralo se je ogromno prispevkov, ki smo jih združili v kratke filme regijskih mrež Zdravih šol, le-te pa povezali v skupen nacionalni film, ki zdaj prikazuje dinamičen utrip dogajanja v SMZŠ.

Vso pestrost dogajanja smo prikazali na sklepnem dogodku - Nacionalnem posvetu ob 25. obletnici Slovenske mreže zdravih šol, 7. novembra 2018, v Termah Zreče. Podrobnejše poročilo o tem pa sledi v naslednjem poročilu o delu Zdravih šol v šolskem letu 2018/2019.

REGIJE V ŠTEVILKAH (deleži v %)

Vsebine

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	R	SLO
Zobozdravstvena vzgoja	0,9	–	–	0,9	0,8	2,5	2,2	1,7	–	1,3
Zdrava prehrana	14,4	16,5	9,2	10,4	12,7	13,2	15,2	13,1	8,7	13,0
Ekologija	5,0	11,0	8,2	6,6	6,9	6,9	6,5	7,9	5,8	6,9
Spolna vzgoja	1,6	–	–	0,9	1,3	1,8	2,2	0,9	–	1,3
Duševno zdravje	14,4	15,6	8,2	23,7	16,4	15,5	17,0	13,5	27,5	16,3
Telesna dejavnost	17,5	12,8	25,5	14,7	22,3	14,8	17,8	21,4	8,7	18,4
Obeležitve svetovnih dni	3,4	2,8	10,2	2,4	2,4	3,1	3,5	2,2	13,0	3,4
Prosti čas je	2,5	4,6	5,1	2,8	3,9	1,3	0,4	2,6	1,4	2,7
Varnost in preprečevanje poškodb	4,4	3,7	5,1	4,3	4,7	3,3	2,6	3,5	5,8	4,0
Kemične zasvojenosti	3,1	1,8	2,0	–	2,4	2,0	3,9	2,6	–	2,3
Nekemične zasvojenosti	1,6	4,6	3,1	2,4	1,0	1,3	0,9	1,7	1,4	1,6
Preprečevanje nalezljivih bolezni	0,6	0,9	–	–	1,1	0,8	0,9	2,2	–	0,9
Izboljšanje delovnega okolja	1,3	1,8	1,0	0,5	2,6	0,8	1,3	2,2	2,9	1,6
Nasilje, trpinčenje	0,6	0,9	1,0	0,9	1,8	2,3	0,9	1,7	1,4	1,4
Šolski red, delovne navade	1,3	–	–	0,9	1,0	2,0	0,9	0,9	1,4	1,1
Prostovoljno delo	3,1	6,4	2,0	3,3	4,5	6,6	2,6	6,6	4,3	4,6
Medgeneracijsko sodelovanje	5,0	6,4	5,1	5,2	2,9	7,6	4,3	3,5	5,8	4,8
Zdrav način življenja	18,4	10,1	13,3	19,4	11,1	14,2	16,5	11,8	10,1	14,1
Drugo	0,9	–	1,0	0,5	0,5	–	0,4	–	1,4	0,4

Ciljne populacije

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	R	SLO
Učenci	94,1	98,2	91,8	90,5	94,5	96,7	95,7	93,4	95,7	94,6
Učitelji	46,3	41,3	49,0	47,4	38,8	44,0	54,3	42,4	55,1	44,5
Starši	26,3	21,1	36,7	28,0	24,2	25,7	36,1	25,8	30,4	27,0
Lokalna skupnost	15,0	8,3	21,4	13,3	13,3	13,5	18,7	12,2	13,0	14,1
Vsi delavci šole	25,0	12,8	30,6	21,8	23,1	20,4	30,4	18,3	23,2	22,9
Tim Zdrave šole	21,6	9,2	23,5	17,1	17,2	16,3	25,7	17,5	33,3	18,9
Mediji	6,9	2,8	11,2	5,7	4,2	3,1	10,0	3,9	4,3	5,3

Rdeča nit po vsebinah

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	R	SLO
Zobozdravstvena vzgoja	0,8	–	–	1,1	–	0,5	–	0,7	2,7	0,4
Zdrava prehrana	10,2	16,0	10,3	19,3	10,8	21,7	19,6	11,8	5,4	14,4
Ekologija	–	16,0	–	2,3	5,0	4,1	2,0	1,3	8,1	3,8
Spolna vzgoja	0,8	–	–	–	1,3	1,4	–	0,7	–	0,8
Duševno zdravje	41,5	14,0	20,5	18,2	26,9	33,5	39,2	34,0	32,4	30,6
Telesna aktivnost	14,4	20,0	15,4	25,0	17,1	10,9	13,5	19,0	5,4	15,8
Obeležitve svetovnih dni	5,1	2,0	12,8	–	2,0	1,4	2,0	3,3	5,4	2,6
Prosti čas	2,5	2,0	10,3	3,4	5,3	5,0	2,0	3,9	2,7	4,2
Varnost in preprečevanje poškodb	–	–	–	3,4	1,8	2,3	1,4	2,0	–	1,6
Zasvojenosti	0,8	6,0	5,1	–	4,3	0,9	2,0	3,3	–	2,7
Preprečevanje nalezljivih bolezni	–	–	–	–	0,5	–	–	–	2,7	0,2
Izboljšanje delovnega okolja	0,8	–	–	–	1,5	–	–	1,3	–	0,7
Nasilje, trpinčenje	3,4	4,0	–	–	3,3	0,9	–	1,3	2,7	1,9
Šolski red, delovne navade	0,8	–	–	1,1	–	0,5	1,4	–	–	0,6
Prostovoljno delo	1,7	8,0	–	2,3	4,0	3,2	0,7	3,3	5,4	3,1
Medgeneracijsko sodelovanje	4,2	4,0	2,6	11,4	4,5	3,6	6,1	2,6	10,8	4,9
Zdrav način življenja	11,0	8,0	20,5	12,5	9,3	9,0	9,5	11,8	13,5	10,3
Drugo	1,7	–	2,6	–	1,8	1,4	–	–	2,7	1,1

Izvajalci

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	R	SLO
Učitelji	73,4	79,8	88,8	71,6	80,9	79,4	86,5	81,2	88,4	79,8
Učenci	44,4	42,2	50,0	42,7	37,6	37,4	47,8	26,2	53,6	40,1
Svetovalna služba	13,8	20,2	22,4	21,3	14,8	20,1	28,7	12,7	11,6	17,8
Zdravstveni delavci	4,7	4,6	5,1	1,9	4,5	6,6	10,4	6,1	4,3	5,4
Zunanji sodelavci	32,8	22,9	29,6	26,1	31,1	31,8	36,5	33,2	36,2	31,5
Starši	6,6	3,7	9,2	9,5	6,9	9,4	13,5	9,6	10,1	8,5
Tim Zdrave šole	35,0	27,5	51,0	27,5	30,5	30,8	38,3	31,0	39,1	32,7
Tehniško osebje	6,6	5,5	12,2	9,5	9,1	6,6	11,3	13,1	5,8	8,9

Metode dela

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	R	SLO
Predavanje	29,4	20,2	19,4	27,0	25,2	25,2	29,1	34,5	29,0	26,9
Razgovor	21,6	25,7	11,2	25,1	27,0	28,8	28,3	25,8	26,1	25,6
Okrogla miza	3,8	0,9	3,1	1,4	3,0	4,1	2,2	3,9	2,9	3,1
Demonstracija	14,1	10,1	10,2	12,3	15,9	16,3	13,5	16,6	11,6	14,5
Ogled	3,1	–	2,0	4,3	4,2	3,8	3,9	0,9	7,2	3,4
Razstava	9,7	15,6	10,2	6,6	9,8	8,1	12,2	7,4	11,6	9,6
Delavnica	25,3	24,8	19,4	20,4	25,5	24,4	29,6	19,7	33,3	24,6
Projekt	5,3	8,3	12,2	4,7	5,9	9,2	11,7	8,3	11,6	7,7
Seminar	0,9	–	2,0	0,9	0,8	1,3	0,9	0,9	–	0,9
Praktično delo	49,4	56,9	65,3	54,0	54,3	49,4	48,3	49,8	62,3	52,5
Raziskovalna naloga	3,4	2,8	5,1	1,4	2,4	0,8	1,7	3,1	4,3	2,4
Pregled	7,5	4,6	7,1	2,8	5,9	5,1	8,3	5,7	2,9	5,8
Roditeljski sestanek	2,2	1,8	4,1	2,8	2,4	2,0	4,3	2,2	2,9	2,6
Razredna ura	9,7	4,6	7,1	7,6	6,4	11,2	15,7	10,9	10,1	9,2
Širitev idej	6,9	4,6	11,2	8,1	6,3	3,6	9,1	3,1	13,0	6,4
Drugo	3,8	4,6	4,1	4,3	5,1	6,4	7,8	4,4	4,3	5,2

Celostna šolska politika zdravja

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	R	SLO
Samostojen dokument	–	–	4,5	5,0	9,8	4,8	5,7	3,8	11,1	5,3
V vzgojnem in letnem delovnem načrtu	70,5	70,6	72,7	60,0	70,7	85,7	82,9	80,8	88,9	75,8
V razvoju	27,3	29,4	22,7	25,0	14,6	9,5	8,6	7,7	–	15,7
Še nič narejenega	–	–	–	–	2,4	–	–	7,7	–	1,3
Drugo	2,3	–	–	10,0	2,4	–	2,9	–	–	1,9

Aktiven šolski tim

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	R	SLO
Širši tim	31,8	5,9	31,8	25,0	28,4	22,2	31,4	34,6	20,0	27,0
Ožji tim	29,5	41,2	27,3	35,0	37,0	38,1	34,3	38,5	50,0	35,8
Vodja in nekaj sodelavcev	38,6	41,2	36,4	35,0	33,3	39,7	34,3	26,9	20,0	35,2
Ne	–	11,8	4,5	5,0	1,2	–	–	–	10,0	1,9

Sestajanje šolskega tima

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	R	SLO
1x letno	11,4	–	23,8	31,6	11,3	14,3	17,1	11,5	33,3	14,7
2x letno	54,5	53,3	42,9	31,6	45,0	49,2	54,3	38,5	44,4	47,1
3x letno ali večkrat	34,1	46,7	33,3	36,8	43,8	36,5	28,6	50,0	22,2	38,1

Trajanje naloge

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	R	SLO
1 - 3 dni	32,7	18,3	19,6	28,0	27,8	29,3	28,6	25,4	37,7	28,1
Tedenske akcije	9,2	11,0	11,3	7,6	10,8	4,1	7,5	6,1	11,6	8,4
1 - 3 mesece	7,0	5,5	7,2	4,3	8,0	7,5	7,5	7,9	7,2	7,2
Pol leta	5,1	5,5	6,2	7,6	3,9	3,9	4,0	3,5	5,8	4,6
Celo leto	46,0	59,6	55,7	52,6	49,5	55,3	52,4	57,0	37,7	51,7

Uspešnost izvedbe nalog nastalih v šolah

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	R	SLO
Zelo uspešno	66,9	61,5	54,2	65,4	70,3	59,4	63,2	61,9	65,2	64,6
Uspešno	23,3	34,9	41,7	30,3	22,7	31,4	32,0	34,5	17,4	28,4
Delno uspešno	3,2	2,8	2,1	3,3	3,8	3,9	3,9	2,2	10,1	3,6
Neuspešno	–	–	–	0,5	0,5	0,3	–	1,3	–	0,4
Zelo neuspešno	6,6	0,9	2,1	0,5	2,8	5,1	0,9	–	7,2	3,1

Kako naprej z nalogami nastalimi v šolah

	CE	NG	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	R	SLO
Nadaljevanje brez sprememb	27,8	15,7	14,3	35,7	30,3	31,9	16,1	23,6	29,4	27,2
Nadaljevanje s spremembami	52,2	61,1	73,5	40,0	47,9	54,5	60,4	46,3	55,9	52,0
Zaključek brez ponovitve	11,7	5,6	8,2	10,5	8,2	4,1	3,5	7,0	8,8	7,5
Zaključek z nespremenjeno ponovitvijo	3,5	2,8	–	9,0	4,0	4,1	5,2	9,6	5,9	4,9
Zaključek s spremenjeno ponovitvijo	4,7	14,8	4,1	4,8	9,2	4,6	14,3	13,5	–	8,1
Predčasna opustitev brez ponovitve	–	–	–	–	0,3	0,3	0,4	–	–	0,2
Predčasna opustitev s ponovitvijo	–	–	–	–	–	0,5	–	–	–	0,1

Vprašalnik – načrtovanje in evalvacija nalog Zdravih šol 2017/2018

1. Šola:
2. Vrsta šole:
3. Regija:
4. Ime in priimek vnašalca podatkov:
5. Elektronski naslov vnašalca podatkov
6. Ime in priimek vodje šolskega tima zdrave šole:
7. Število učencev in učiteljev v šolskem kolektivu:
8. Ali ste katerega od spodnjih programov (ali vsebin predstavljenih na regijskih izobraževalnih srečanjih (v okviru NIJZ in SMŽŠ) prenesli v svojo šolsko prakso?

Izboljševanje duševnega zdravja

To sem jaz

Ko učenca strese stres

9. Vpišite, za koliko učencev, učiteljev in staršev ste program izvedli ter podajte oceno izvedbe programa glede na kriterije, ki ste si jih zastavili pri načrtovanju naloge. Oceno izvedbe programa podajte na lestvici od 1 »zelo neuspešno« do 5 »zelo uspešno«.

Število učencev, vključenih v program	Število učiteljev vključenih v program	Število staršev vključenih v program	Ocena programa:
			1. Zelo neuspešno
			2. Neuspešno
			3. Delno uspešno
			4. Uspešno
			5. Zelo uspešno

10. Kaj s programom nameravate v prihodnje?

Izboljševanje duševnega zdravja

To sem jaz

Ko učenca strese stres

- Nadaljevanje programa v naslednjem šolskem letu brez sprememb/dopolnitev
- Nadaljevanje programa v naslednjem šolskem letu s spremembami/dopolnitvami
- Program je bil načrtovano zaključena in se v naslednjem šolskem letu ne bo več ponovil
- Program je bil načrtovano zaključen in se bo v naslednjem šolskem letu izvajal ponovno, brez sprememb
- Program je bil načrtovano zaključen in se bo v naslednjem šolskem letu izvajal ponovno, vendar s spremembami/dopolnitvami
- Program e bil predčasno/nenačrtovano opuščten in se v naslednjem šolskem letu ne bo ponovno izvajal
- Program je bil predčasno/nenačrtovano opuščten in se bo naslednjem šolskem letu ponovno izvajal

11. Ali ste katero od spodnjih vsebin predstavljenih na regijskih izobraževalnih srečanjih (v okviru NIJZ in SMZŠ prenesli v svojo šolsko prakso?

Motnje hranjenja

Zdrava spolnost

Več gibanja

Zdrava prehrana

12. Vpišite, za koliko učencev, učiteljev in staršev ste predstavljeno vsebino izvedli ter podajte oceno izvedbe vsebine glede na kriterije, ki ste si jih zastavili pri načrtovanju naloge. Oceno izvedbe programa podajte na lestvici od 1 - »zelo neuspešno« do 5 - »zelo uspešno«.

Število učencev, vključenih v nalogo	Število učiteljev vključenih v nalogo	Število staršev vključenih v nalogo	Ocena naloge
			1. Zelo neuspešno
			2. Neuspešno
			3. Delno uspešno
			4. Uspešno
			5. Zelo uspešno

13. Kaj z vsebino nameravate v prihodnje?

Motnje hranjenja

Zdrava spolnost

Več gibanja

Zdrava prehrana

- Nadaljevanje vsebine v naslednjem šolskem letu brez sprememb/dopolnitev
- Nadaljevanje vsebine v naslednjem šolskem letu s spremembami/dopolnitvami
- Vsebina je bila načrtovano zaključena in se v naslednjem šolskem letu ne bo več ponovila
- Vsebina je bila načrtovano zaključena in se bo v naslednjem šolskem letu izvajala ponovno, brez sprememb
- Vsebina je bila načrtovano zaključena in se bo v naslednjem šolskem letu izvajala ponovno, vendar s spremembami/dopolnitvami
- Vsebina je bila predčasno/nenačrtovano opuščena in se v naslednjem šolskem letu ne bo ponovno izvajala
- Vsebina je bila predčasno/nenačrtovano opuščena in se bo naslednjem šolskem letu ponovno izvajala

V nadaljevanju vas prosimo, da izpolnite podatke za naloge, ki so nastale na vaši šoli oz. ste jih prenesli iz drugih institucij in ste jih izvajali v tem šolskem letu.

14. Vpišite število nalog nastalih na vaši šoli, za katere želite poročati

15. Naslov naloge:

16. Kratak opis naloge (okvirno pet stavkov):

17. Področje naloge /vsebine:

- zobozdravstvena vzgoja
- zdrava prehrana, kultura prehranjevanja, hidracija, zdravilne rastline
- ekologija (odpadki, eko vrtovi ...)
- spolna vzgoja (načrtovanje družine, SPB, aids ...)
- duševno zdravje (medsebojni odnosi, komunikacija, asertivnost ...)
- telesna aktivnost, minuta za zdravje, rekreacijski odmor, telesna drža
- svetovni dnevi povezani z zdravjem
- prosti čas, interesne dejavnosti, klub ZŠ
- varnost in preprečevanje poškodb (v šoli, v prometu ali na igrišču) in prva pomoč
- kemijske zasvojenosti (alkohol, kajenje, prepovedane droge)
- nekemijske zasvojenosti (internet, računalniške igrice, socialna omrežja, igralnice...)
- preprečevanje nalezljivih bolezni (splošno, osebna higiena, gripa, uši ...)
- izboljšanje delovnega okolja
- nasilje, trpinčenje
- šolski red, delovne navade
- družbeno koristno delo (pomoč vrstnikom, krvodajalstvo, humanitarne akcije ...)
- medgeneracijsko sodelovanje
- zdrav način življenja
- drugo:

18. Ali je naloga v okviru rdeče niti za tekoče šolsko leto?

19. Ciljna skupina za nalogo:

- Učenci/dijaki
- Učitelji
- Starši
- Lokalna skupnost
- Vsi delavci šole
- Projektni tim
- Mediji

20. Izvajalci naloge:

- Učitelji
- Učenci/dijaki
- Svetovalna služba
- Zdravstvena služba
- Zunanji izvajalci
- Starši
- Šolski tim/vodja tima
- Tehnično osebje

21. Metode in oblike dela naloge:

- predavanje, razlaga
- Razgovor
- Okrogla miza
- demonstracije, projekcije
- ekskurzije, ogledi
- razstave, plakati
- delavnice, socialne igre
- projektno delo, naravoslovni dan
- seminarji, tečaji
- praktično delo (vaje, izdelki, nastopi, športne dejavnosti, pohodi, delo na terenu)
- raziskovalno delo, naloge
- merjenje (anketa, beleženje podatkov, spremljanje, zdravstveni pregledi)
- roditeljski sestanek
- razredna ura
- širitev idej, predstavitev projekta, publikacije, pisni prispevki
- drugo

22. Trajanje naloge:

- 1-3 dni
- Tedenske akcije
- 1-3 mesece
- Pol leta
- Celo leto

23. Kako ocenjujete izvedbo naloge 1?

- Zelo neuspešno
- Neuspešno
- Delno uspešno
- Uspešno
- Zelo uspešno

24. Kaj z nalogo nameravate v prihodnje?

- Nadaljevanje naloge v naslednjem šolskem letu brez sprememb/dopolnitev
- Nadaljevanje naloge v naslednjem šolskem letu s spremembami/dopolnitvami
- Naloga je bila načrtovano zaključena in se v naslednjem šolskem letu ne bo več ponovila
- Naloga je bila načrtovano zaključena in se bo v naslednjem šolskem letu izvajala ponovno, brez sprememb
- Naloga je bila načrtovano zaključena in se bo v naslednjem šolskem letu izvajala ponovno, vendar s spremembami/dopolnitvami
- Naloga je bila predčasno/nenačrtovano opuščena in se v naslednjem šolskem letu ne bo ponovno izvajala
- Naloga je bila predčasno/nenačrtovano opuščena in se bo naslednjem šolskem letu ponovno izvajala

25. Na uspešno izvajanje nalog lahko vplivajo različni dejavniki. Prosimo ocenite, v kakšnem obsegu so spodaj naštetih dejavniki vplivali na uspešnost izvajanja nalog na vaši šoli. Svoje odgovore podajte na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni »sploh se ne strinjam« in 5 »povsem se strinjam«.

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti niti	Se strinjam	Povsem se strinjam
Imeli smo dovolj finančnih sredstev					
Pri izvedbi nalog je bilo vključeno zadostno število notranjih sodelavcev					
Pri izvedbi nalog je bilo vključeno zadostno število zunanjih sodelavcev					
Kader, ki je bil vključen v izvajanje nalog, je bil dovolj usposobljen					
Izvedba nalog je bila dobro načrtovana in organizirana					
Za izvedbo nalog smo imeli dovolj časa					
Pri izvedbi nalog smo imeli dobro podporo vodstva šole					
Vključenost naloge/ vsebine v šolski kurikulum prispeva k izvedbi naloge					
Prejeli smo dovolj podpore in usmeritev s strani nacionalne in regijske koordinacije SMZŠ					
Na uspešno izvedbo naloge pomembno vpliva, v kolikšni meri je vsebina naloge zanimiva za ciljno skupino					
Za izvedbo smo imeli dovolj priročnikov in drugih didaktičnih gradiv					

26. V čem oziroma na katerih področjih, gledano iz vidika zdravja, bi lahko rekli, da je vaša šola uspešna?
27. Na katerih področjih zdravja opazate na šoli največ problemov? Prosimo, izpostavite nekaj najbolj perečih težav, na katere se boste na šoli osredotočili (tj. načrtovanje akcije, izvedba in evalvacija) v naslednjih treh letih.
28. Ali ima šola oblikovano celostno šolsko politiko zdravja v šolskem okolju?
- Da, imamo jo opredeljeno v samostojnem dokumentu.
  - Da, vključena je v Vzgojni in Letni delovni načrt šole.
  - Ne, jo še razvijamo.
  - Ne, še nič nismo naredili na tem področju.
  - Drugo (prosimo, navedite).
29. Ali na vaši šoli deluje tim Zdrave šole aktivno?
- Da, vsi predstavniki tima - vključno z zunanjimi člani (tj. predstavniki vodstva, učiteljev, učencev, staršev, zdravstvene službe, lokalne skupnosti).
  - Da, ožji tim - le notranji člani (tj. predstavniki vodstva, učiteljev, učencev).
  - Da, majhen tim (tj. vodja in nekaj sodelavcev vaši šoli deluje tim Zdrave šole aktivno).
  - Ne
30. Kolikokrat na leto se sestaja tim?
- 1x letno
  - 2x letno
  - 3x letno ali večkrat na leto
31. Ali je vaša šola / dijaški dom ob Slovenski mreži zdravih šol vključen(a) še v kakšno drugo mrežo?
- EKO šole
  - UNESCO šole
  - Mrežo učečih se šol in vrtcev
  - Kulturne šole
  - Jezikovne šole
  - Mreža gozdnih šol
  - Varne šole
  - Razvojni projekti (Erasmus, eTWINNING, pobratena mesta)
  - Drugo (prosimo, navedite mrežo)
  - Ne
33. Ali nam želite še kaj sporočiti (vaši predlogi, pripombe, dopolnitve ...)?

Nekatera pomembnejša gradiva dosegljiva na spletnih straneh:

1. Zdravje skozi umetnost: <http://www.nijz.si/sl/publikacije/zdravje-skozi-umetnost>
2. Skozi umetnost o zdravju: <http://www.kulturnibazar.si/kulturna-vzgoja-gradiva/nacionalna-in-mednarodna-strokovna-literatura/tematska-literatura/umetnost-in-zdravje/knjige-prirocniki-in-zborniki>
3. Izvajanje promocije zdravja v šolskem okolju (poročilo):
<http://www.nijz.si/sl/publikacije/izvajanje-promocije-zdravja-v-solskem-okolju>
4. Spletni šolski priročnik Evropske mreže zdravih šol:
http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/solski_prirocnik_evropske_mreze_zdravih_sol.pdf
5. Šolske akcijske smernice:
http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/she_akcijske_smernice.pdf
6. Orodje SHE mreže in Kriteriji Zdravih šol za hitro ocenjevanje:
http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/orodje_she_mreze_in_kriteriji_zdravih_sol_za_hitro_ocenjevanje_29_5_2017_0.pdf
7. Izboljševanje duševnega zdravja v šoli:
<http://www.nijz.si/sl/publikacije/izboljsavanje-dusevnega-zdravja-v-soli>
8. To sem jaz!: <http://www.nijz.si/sl/to-sem-jaz#10-korakov-do-boljse-samopodobe>
<http://www.nijz.si/sl/program-za-dusevno-zdravje-mladih-to-sem-jaz>
9. Ko učenca stresa stres:
<http://www.nijz.si/sl/prenovljen-prirocnik-ko-ucenca-strese-stres>
10. Priročnik za preventivne timske izpeljave dejavnosti na področju gibanja in prehrane v pilotnem testiranju projekta Uživajmo v zdravju:
http://www.uzivajmovzdravju.si/wp-content/uploads/2016/12/prirocnik_UZ_gibanje-F.pdf
11. Priročnik za promocijo telesne dejavnosti in zdrave prehrane v šolskem okolju v pilotnem projektu Uživajmo v zdravju: http://www.uzivajmovzdravju.si/wp-content/uploads/2016/07/Prirocnik-za-VIZ_11.7.pdf

NIJZ Nacionalni inštitut
za **javno zdravje**

Nacionalni inštitut za javno zdravje
Trubarjeva 2, 1000 Ljubljana
Telefon: + 386 1 2441 400
E-pošta: info@nijz.si

Gradivo je dostopno na:
<http://www.nijz.si>
<http://www.nijz.si/sl/slovenska-mreza-zdravih-sol>

